Rok 1873. Kraków, sobota 26 kwietnia Nr. 96.

Dziennik KRAJ wychodzi codzień rano z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. —	3 złr. —	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal.—	3 tal. —	1 tal.
we Francji	80 fr. —	20 fr. —	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr. —	12 fr. —	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgji	56 „	14 „	5 „

KRAJ

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda pocztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska l. 435.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).
w pierwszém umieszczeniu wiersz . . 8 cnt.
w każdém następném umeszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego. — **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des 'Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2.— **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie i Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Ogłoszenie przedpłaty na „Kraj“.

W Krakowie:		w Austrji z przesyłką pocztową
na maj	złr. 1. —	złr. 1 40 c.
na maj i czerw.	„ 2. —	„ 2 80 „

Kraków 25 kwietnia.

Mowa tronowa, którą niżéj dziś podajemy w przekładzie *Czasu*, została wygłoszoną ze zwykłą ceremonją. Ani cesarzowa, ani inna z niewiast rodziny panującéj, nie była jéj obecną. Ziemiałkowski ukazał się w mundurze ministerskim.— Izba posłów była słabiéj reprezentowaną, niżeli izba panów. Z pomiędzy dostojników duchownych byli obecni kardynał Rauscher, arcybiskup Tarnoczy i książę biskup Wiery. Ustępy mowy, dotyczące reformy wyborczéj, sądów przysięgłych, wyrazu osobistéj wdzięczności cesarza i pomyślnego położenia Austrji na zewnątrz, zostały jak pisze *N. Tagbl.*, powitane okrzykami; ustęp zaś odnoszący się do Galicji i mianowania nowego ministra, pozostał bez echa. W nominacji dr. Ziemiałkowskiego *Dz. Polski* upatruje zamiar korony bronienia Polaków od szowinizmu centralistów; w zapatrywaniu tém zgadza się z nim także *Pesti Naplo* jedyny dziennik węgierski, który w sprawie téj dotychczas się odezwał. Inne pisma galicyjskie nie podzielają tego optymizmu *Dz. Polskiego; Czas,* chociaż widzi w nominacji Ziemiałkowskiego dowód przychylności ku nam korony, lecz przepowiada nowemu ministrowi bardzo ciężką pracę; my jużeśmy wyrazili nasze zdanie.

Sejm niemiecki gorąco dyskutuje nad ustawą monetarną; deputowani zgromadzili się liczniéj, aniżeli to jest we zwyczaju zaraz po świętach. Na posiedzeniu 22 b. m. odniósł zwycięztwo projekt Bamberga o złotéj sztuce monety wartości 5 mark, za to jego $2^1/_2$ marki musiały ustąpić pierwszeństwa 2 markom, proponowanym przez Bartha. Najżywsze zajęcie budzą obecnie te wnioski, których celem jest pogodzić rozwiązanie kwestji papierowych pieniędzy z ustawą monetarną. Wiadomo, że projekt rządowy zamilcza całkiem o pieniądzach papierowych. Sejm chce przedsięwziąść środki ostrożności, aby złoto i papier nie stanęły do siebie niezgodnie, przez co ustawa monetarna mogłaby łatwo chybić celu.

Z okaz i uroczystości dworskich w Berlinie, któremi uczczono ślub ks. Albrechta z Marją sasko-altenburską zamieściła *Nat. Ztg.* artykuł, wymierzony przeciw przestarzałéj etykiecie francuzkiéj, do dziś dnia panującéj na dworze pruskim, a w szczególności przeciw tańcowi z pochodniami, w którym musieli brać udział ministrowie. „Ulubione w ostatnich czasach używanie ministrów do posług paziów, jest anomalją w dzisiejszém państwie konstytucyjném, pisze *Nat. Ztg.* ktokolwiek może być bardzo dobrym mężem stanu i ministrem fachowym, a jednak niekoniecznie estetycznie wyglądać, gdy chodzi o to, aby przez całą godzinę polonezowym krokiem maszerować z pochodnią woskową.“ Jakoż istotnie czas byłby już te śmieszne stare zwyczaje porzucić. Bismark niosący pochodnię na dworze, to wielce złośliwa śmieszność. Jak on musiał wyglądać, gdy ze świecą woskową w ręku chodził razem z Roonem wkoło tańcujących członków rodziny królewskiéj?

Zaburzenia frankfurckie zadały niemało roboty pruskiéj załodze wolnego niegdyś miasta. W wieczór i w nocy 21 b. m. ludność rozwaliła szesnaście browarów i piwiarni i kamieniami przywitała żołnierzy. Wojsko strzelało. Do szpitala odwieziono 12 zabitych i 37 rannych. Liczba osób aresztowanych wynosi 100 — burzyciele pokoju, jak donosi telegraf, oddawali się rabunkowi.

Z Rzymu donoszą, że kardynał Panebianco jeszcze w zeszłym miesiącu pisał do kardynała Rauschera, aby ze wszech miar starał się wpłynąć na cesarza Franciszka Józefa, mianowicie ażeby cesarz przez użycie prawa ekskluzywy, którego zresztą kościół nie może dziś uznać bezwarunkowo, nie spowodował w przyszłém konklawe zamięszania i intryg.

Z Madrytu donoszą, że bawiący tam poseł Stanów Zjednoczonych, jen. Sickles otrzymał od swego rządu depeszę, zwiastującą, że w razie gdyby została zaproponowaną zbiorowa nota mocarstw europejskich w sprawie uznania rzeczypospolitéj hiszpańskiéj, rząd Stanów Zjednoczonych oświadczy się energicznie za rzeczapospolitą i za obroną jéj osad.

W Konstantynopolu miały miejsce dwie nowe nominacje ministrów — Churszyd baszy — ministrem pobożnych instytucji, Djedvet baszy — ministrem wychowania publicznego; ale czy na długo, nie wiadomo. Godny naśladowania przykład dał wszystkim teraźniejszym i przyszłym ministrom tureckim Rustem basza, nowy gubernator Libanu. Dopóty bowiem nie przystał na objęcie téj trudnéj posady, aż mu takowa nie została na lat 10 przyrzeczoną. Jeżeli na przyszłość wszyscy nowo mianowani ministrowie będą w podobny sposób strajki robić, może w administracji cesarstwa ottomańskiego nastanie jakaś trwałość.

Wiedeń. Mowa tronowa, którą wczoraj cesarz zamknął sesję rady państwa, brzmi jak następuje:

Czcigodni panowie obu izb rady państwa!

Zgromadziwszy was na początku czynności waszéj konstytucyjnéj około mojego tronu, ogłosiłem wam wielkie i obszerne zadania, do których spełnienia powołałem mój rząd i was czcigodni panowie obu izb rady państwa.

Z zadowoleniem powiedzieć to mogę przy końcu waszéj czynności, że większa liczba tych zadań przez wasze jednomyślne współdziałanie z moim rządem znalazła szczęśliwe załatwienie.

Za pomocą waszego patrjotycznego współudziału powiodło się przez bezpośrednie tworzenie reprezentacji państwa w sposób odpowiadający stosunkom obecnym, użyczyć radzie państwa potrzebnéj niezawisłości, a w skutek tego nienaruszając samodzielności krajów, dać odpowiedni wyraz jedności państwa. Na gruncie tym niechaj zgromadzą się teraz wszystkie szczepy ludowe i stronnictwa, aby w duchu pojednania i szlachetnéj rywalizacji pracować złączonemi siły nad wielkością i czcią wspólnéj ojczyzny, nad pomyślnym rozwojem życia konstytucyjnego.— Moje nadzieje i życzenia łączą się z waszemi, aby dzieło to przyniosło Austrji trwałe szczęście i błogosławieństwo.

Usiłowania, aby Królestwu Galicji nadać rozszerzenie autonomji, któreby się dało pogodzić z jednością i potęgą całego państwa, nie doprowadziły do pożądanego celu; przez powołanie atoli z Galicji członka do rady korony otrzyma królestwo to dowód trwałéj pieczołowitości.

W zakresie ustawodawstwa sprawiedliwości osiągnięto przez wasze gorliwe współdziałanie ważne rezultaty. Po długoletniéj pracy powiodło się ukończyć dzieło reformy postępowania karnego, a przytém sądowi przysięgłych nadać ustrój będący rękojmią jego trwałości z zastrzeżeniem przekazanego mu ustawą zasadniczą zakresu działania. Przez cały szereg innych ustaw zaspokojone zostały od dawna dotkliwe potrzeby na polu opieki prawa.

Uznając zupełnie znaczenie Akademji umiejętności, daliście swoje przyzwolenie urządzeniu władz uniwersyteckich i organizacji akademji technicznéj i rolniczéj.

Z uczuciem patrjotyczném popieraliście podniesienie siły zbrojnéj monarchji, oraz wykształcenie i rozwój obrony krajowéj.

Wielką część czynności waszéj poświęciliście opiece interesów gospodarczych i handlowych. Szczególniéj zaś przez wasze działanie stworzyliście środki i drogi, aby zaprowadzić koleje żelazne, aby wszystkie kraje państwa mogły korzystać z tego środka komunikacyjnego. Przez cały szereg traktatów międzynarodowych doznał ruch pocztowy, telegraficzny i handlowy z zagranicą istotnego rozwoju.

Wzrost ruchu ekonomicznego i ciągłe zwiększanie się kredytu państwa, uzasadnioną dają nadzieję rychłego i zupełnego uregulowania budżetu.

Środków potrzebnych do polepszenia materjalnego położenia urzędników, dostarczyliście obficie i z ponowną gotowością dołożyliście starania o powiększenie dochodów niższego duchowieństwa.

Z wdzięczném sercem wspominam udział, z jakim towarzyszyliście z wrodzoną wiernością i przychylnością bolesnym i radosnym wypadkom w moim domu.

Jeszcze tylko kilka dni dzieli nas od wspaniałego widowiska rozwoju wszystkich sił i usiłowań przemysłu i kultury. Waszemu poparciu zawdzięczyć należy, że Austrja mogła godne zrobić miejsce spokojnéj rywalizacji wszystkich ludów cywilizowanych na ziemi. Wśród pomyślnych stosunków rozpoczyna się to wielkie przedsięwzięcie: pokój Europy jest niezamącony, a Austrja we wszystkich kierunkach pocieszająco się rozwija.

Spoglądając radośnie na zapewniony i pomyślny rozwój naszéj drogiéj ojczyzny, i wyrażając chętnie moje cesarskie podziękowanie i moją łaskawość, ogłaszam sesję rady państwa za zamkniętą i żegnam was wracających do domów.

— Ponieważ podczas obrad nad ustawą o uregulowaniu płac urzędników, nie byliśmy w możności podać dokładnie, jakie poprawki poczynił wydział w pierwotném przedłożeniu rządowém, przeto zamieszczamy obecnie całą ustawę, sankcjonowaną już przez cesarza:

Ustawa z 15go kwietnia o uregulowaniu płac urzędników państwa.

Za zezwoleniem obu izb rady państwa, rozporządzam co następuje:

§ 1. Wszyscy z płacą ustanowieni urzędnicy państwowi dzielą się na 11 stopni.

Przy tym podziale należy zachować podane w dodatku do téj ustawy postanowienia przechodnie, a daléj trzymać się następującéj zasady:

1) że urzędnicy władz sądowych, i w ogóle wszyscy urzędnicy, których klasa djet od dnia 31 grudnia 1867 drogą ustawodawstwa uregulowaną została, o ile skutkiem ustawy zmiana nie nastąpi, mają być przydzieleni do stopnia rangi, ich dotychczasowéj klasie djet odpowiadającego;

2) że urzędników reszty kategorji ma tym razem rząd przydzielić, regulując jednakowo etat personalny i należytościowy, jaki w pojedynczych gałęziach administracji istnieje; i że dokonany podział ma rząd z najbliższym preliminarzem państwowym podać do wiadomości rady państwa.

Urzędnicy, należący do dotychczasowéj 12 klasy djet, mają być do 11 stopnia przydzieleni.

§ 2. Wymiar płac urzędnika stosuje się do jego stopnia, z wyjątkiem w §. 15 uczynionym.

§ 3. Systemizowane płace składają się: *a)* z płac, daléj *b)* z dodatków funkcyjnych albo aktywalnych.

§ 4. Przepisana taksa służbowa i podatek dochodowy pobiera się tylko od płacy; natomiast do emerytury także tylko płaca może być wliczoną.

§ 5 Dla czterech najwyższych stopni ustanawiają się płace tylko w jednéj stałéj cyfrze, dla każdego z reszty stopni zaś w trzech stopniowaniach.

Dodatek *A)* podaje wymiar płac.

§ 6. Postąpienie do wyższéj płacy tegoż samego stopnia, ma nastąpić po upływie każdych pięciu lat służby, w tym stopniu odbytych.

§ 7. Wymiar płac stosuje się do stopnia (§ 2), odpowiadającego posadzie, jaką urzędnik stale piastuje.

Urzędnikom, posiadającym tylko tytuł i charakter wyższéj kategorji służbowéj, albo na systemizowaną wyższą posadę służbową tylko tymczasowo mianowanym, należą się odpowiednie stopniowi téj wyższéj posady służbowéj płace dopiero wtedy, kiedy tę wyższą posadę służbową stale otrzymują.

§ 8. Przeniesienie ze stopnia niższego do wyższego następuje drogą mianowania.

§ 9. Dla czterech najwyższych stopni systemizuje się dodatki funkcyjne w dodatku *B)* wykazane.

§ 10. Dla reszty stopni od 5téj niżéj, ustanawia się dodatki aktywalne na cztery klasy podzielone, a w dodatku *C)* wykazane. Wymiar ludności, na którym ten rozkład stopni polega, ma się odbywać na podstawie każdorazowego ostatniego spisu urzędowego ludności. Nadto rząd jest upoważniony, pojedyncze miejscowości wyjątkowo z 4 do 3 a z 3 do 2 klasy przenosić.

§ 11. Dodatki na pomieszkania a względnie dodatki lokalne, dotychczas dla Wiednia i Tryestu w ogóle albo dla pojedynczych kategorji systemizowane, mają na przyszłość, pierwsze zaś od najbliższego terminu pobierania po 1 lipca 1873 przypadającego, ustać.

§ 12. Tym urzędnikom, którym służy prawo do pomieszkania w naturze albo w braku onego, do ekwiwalentu za pomieszkanie, ma być ten emolument pozostawionym, a dodatku funkcyjnego lub aktywalnego, jakiby na nich przypadał, tylko połowa wypłacaną.

Postanowienie to nie dotyczy ministrów i szefów krajowych, tudzież tych urzędników, którzy z powodu służby swojéj muszą mieszkać w pomieszkaniu urzędowém.

§ 13. Elewi, aspiranci, praktykanci i auskultanci nie należą do żadnego stopnia; ale ze względu na spełnianie swego powołania służbowego, przyznaje się im charakter urzędników państwowych.

Elewi, aspiranci i praktykanci wszelako mogą dopiero po jednorocznéj, zupełnie zadawalającéj próbie praktycznéj być zaprzysięganymi, który to rok, przy wymierzaniu emerytury ma im być do czasu służbowego wliczonym. Istniejące przepisy o przyjmowaniu i zaprzysięganiu auskultantów pozostają nadal.

§ 14. Tym elewom, aspirantom i praktykantom, którzy na wstępie muszą się wykazać wyższém wykształceniem naukowém, może być dawane adjutum po 500 albo 600 zła., reszcie zaś adjutum po 200 do 400 zła. rocznie.

Auskultanci mają zamiast dotychczasowego adjutum 315 i 400 zła. rocznie, pobierać płace po 500 i 600 zła., które według istniejących przepisów mają być dawane.

§ 15. Postanowienia ustawy niniejszéj nie stosują się do całego personalu nauczycielskiego i do urzędników bibljotecznych, tudzież do tych urzędników, których płace polegają na umowie kontraktowéj.

§ 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1go lipca 1873 r., i od tego czasu przestają obowiązywać wszystkie sprzeczne z nią poprzednie ustawy i rozporządzenia.

§ 17. Wykonanie polecam memu ministerstwu.

Wiedeń 15 kwietnia 1873.

Franciszek Józef w. r.

Jutro podamy dodatek do powyższéj ustawy, mieszczący przepisy przejściowe, oraz mające z nią związek ustawy o płacach nauczycieli, urzędników bibljotecznych i sług państwa.

Francja.

Paryż. „Rzeczpospolita francuska będzie konserwatywną, albo nie będzie jéj wcale,“ rzekł swojego czasu Thiers. Te słowa prezydenta przypomina teraz *Bien public* dodając zarazem: „Rzeczpospolita będzie dobrobytem kraju lub nie będzie jéj wcale. Handel musi się podnieść, wahania się i niepewność kapitalistów muszą ustać, ruch i życie tylu ospałym dotychczas gałęziom przemysłowym musi być przywróconém. — Czyż osiągnie się to wszystko, gdy między Paryżem a innemi miastami i resztą Francji wygrzebie się przepaść nieprzebyta?“ Lecz czy Gambeta będzie pytał o handel i przemysł, gdy przyjdzie chwila jego wystąpienia?

Minister wojny, jenerał de Cissey, nosi się z zamiarem przemienienia Reims'u na fortecę pierwszorzędną, i urządzenia w pobliżu miasta obozu oszańcowanego. W tym celu mają być ufortyfikowane wszystkie pobliskie wzgórza. Nadto okalać będą miasta liczne forty i reduty. Wielkie rewje, o których mówią już od dawna, odbędą się prawdopodobnie w pierwszych dniach maja na „Longchamps“ w lasku bulońskim. Zarazem wykonane będą manewra polne: armja paryska, stojąca pod dowództwem ministra wojny będzie broniła przejścia Sekwany wojskom wersalskim, którem dowodzi marszałek Mac-Mahon. Thiers ma być obecnym na tém widowisku militarném. Jak wiadomo, od czasów zwycięstwa nad komuną odbyły się dopiero jedne wielkie rewje w r. 1871, w obecności prezydenta, również na „Longchamps.“ — Wydział republikański dla kandydatury Rémusata ogłosił odezwę do Paryżan, która stawia za warunek *sine qua non*, nietykalność ogólnego prawa głosowania — co urzeczywistnioném będzie jedynie wyborem Rémusata. Daléj zapytują przeciwników téj kandydatury, czy wiedzą jakie skutki może to ich postępowanie pociągnąć za sobą — i czy wezmą na siebie w danym razie odpowiedzialność za nie? Bo reakcja najstraszniejsza byłaby niechybném następstwem klęski Rémusata, tém samém klęski rządu. Zgromadzenie konserwatystów w sali Herza oświadczyło jednogłośnie, że obowiązkiem każdego konserwatysty jest, nie głosować ani za Rémusatem ani za Barodetem.

Kandydatura Barodeta na deputowanego Paryża jest dziś bardzo wątpliwą; śmiertelny cios zadało jéj wystąpienie byłego prezydenta zgromadzenia narodowego, p. Grevy, w obronie kandydatury Rémusata. Grevy ustąpiwszy z posady prezydenta, zajął wybitne stanowisko w izbie jako przewódca umiarkowanych republikanów, głos jego będzie zatem donośnym, co widząc radykalni, zamierzają już cofnąć kandydaturę Barodeta.

Niemcy.

[Z parlamentu — czynności komisji — z izby panów — starokonserwatyści — p. Mühler — zgromadzenie starokatolików w Bonn]. Parlament niemiecki w tym tygodniu rozpoczął swe czynności. Po załatwieniu kilku mniéj ważnych spraw, przystąpiono do trzeciego czytania nowego prawa o taryfie pocztowéj; po krótkiéj dyskusji projekt rządowy przeszedł bez żadnéj zmiany. Następnie miano przystąpić do powtórnego czytania projektu do prawa monetarnego, lecz d. 22 kwietnia z powodu niektórych opuszczeń był usuniętym z porządku dziennego, dopiero na drugi dzień rozpoczęły się obrady nad tym przedmiotem. Deputowany Bamberger z kilku innymi postawił wniosek, aby bito także monetę złotą wartości pięciu marek. Niektóre z poprawek do prawa monetarnego są jeszcze przedmiotem narad t. z. wolnéj komisji.

Komisja wyznaczona do zbadania projektu do prawa o funduszu inwalidów pod kierownictwem bar. Roggenbacha uchwaliła cały szereg zmian w projekcie rządowym, a mianowicie: mianowanie urzędników biura i kasy nie powinno być zależném od kanclerza, lecz od prezesa zarządu funduszem inwalidów. Daléj przewodniczący i członkowie zarządu mają być zobowiązani do złożenia osobnéj przysięgi przed najwyższym trybunałem handlowym, że przyjęte na siebie zobowiązania będą najsumienniéj wykonywać.— Procent pobierany od tego funduszu ma być dołączony do budżetu państwowego, aby parlament miał możność prowadzenia kontroli nad czynnościami zarządu. Niektórzy członkowie parlamentu niemieckiego, ze stronnictwa narodowo-liberalnego naradzali się nad projektem ustanowienia osobnego urzędu do spraw kolei żelaznych. Zdaje się, że w tym względzie żadnych stanowczych decyzji nie powzięto. Dotychczas jeszcze na pewno niewiadomo, czy będzie postawiony wniosek o zupełnéj zmianie dotychczasowego prawa o kolejach żelaznych, lub idzie tylko o to, aby przy pomocy mającego się ustanowić nowego urzędu do spraw dotyczących kolei żelaznych, parlament miał możność prowadzenia nad niemi kontroli.

Wolna komisja ekonomiczna parlamentu chce postawić wniosek o usunięciu cła od żelaza, a następnie ma się zająć prawem o dostawach dla wojska. Znaczna większość téj komisji jest za najkonsekwentniejszém przeprowadzeniem zasady wynagrodzenia za podwody i dostawy w naturze. Kupiectwo miasta Berlina przesłało do parlamentu protest przeciwko mowie deputowanego Laskera. Kupcom berlińskim chodzi w tym proteście głównie o to, aby nadużyć pojedynczych osób nie zwalano na karb giełdy.

Na pierwszém posiedzeniu izba panów zajmowała się projektami do prawa o zmianie systemu opodatkowania. Komisja finansowa oświadczyła się za przyjęciem projektów do prawa o podatku dochodowym i klasycznym, z wyjątkiem tylko przyjętego przez izbę poselską zniżenia podatku klasycznego z 4 na 2 talary.

Staro konserwatywna frakcja izby panów odbywała poufne narady, aby się porozumieć co do stanowiska jakieby należało zająć względem praw kościelno-politycznych, nad któremi dnia 23 rozpoczęły się obrady w plenum izby. Na tych zebraniach bywał także były minister oświaty Mühler, chociaż nie jest członkiem izby panów. Tenże jeszcze przed kilku tygodniami rozesłał listy do wszystkich przywódzców stronnictwa feodalnego, aby bądź co bądź odrzucili projekta dr. Falka.

Hr. Krassoń postawił w izbie panów liczne poprawki do projektu o wykształceniu duchowieństwa.

Dnia 20 kwietnia odbyło się w Bonn zgromadzenie starokatolików. Więcéj stu deputowanych z całych prawie Niemiec znajdowało się na tém zgromadzeniu.

Rossja.

Birżew. Wiedom. zamieszczając czwarty z kolei artykuł o ugodzie z Polakami, zaczyna od pytania, czy ugoda jest możliwą? Czy nie ma jakich radykalnych i nieprzezwyciężonych przeszkód do porozumienia się i pojednania społeczeństw polskiego i moskiewskiego? Nasamprzód zwraca uwagę na stosunki ekonomiczne. „Polska jako kraj przeważnie rolniczy, tak samo jak i Moskwa — powiada gazeta — zaopatruje inne kraje w swe produkta, skierowując je głównie do Gdańska, tj. do punktu zupełnie obcego dla handlu moskiewskiego. Polska jak i Moskwa w jednakowym stopniu bogate co do płodów rolniczych, przy obfitości i wywozie ich, nie mają potrzeby współzawodniczyć; przy urodzaju umiarkowanym, jedna i druga mogą egzystować o własnych środkach; w razie nieurodzaju, mogą i powinny dopomagać sobie wzajemnie.“

Ze względu na przemysł i wyroby rękodzielnicze, Polska ma dostateczne zasoby przyrodzone, aby mogła rozwijać samodzielną czynność, bez żadnéj szkody dla produkcji moskiewskiéj. Polska wszakże potrzebuje targu dla swych wyrobów, aby przemysł mógł w niéj rozwijać się z powodzeniem.

„W tym ostatnim względzie — powiada gazeta — Polska znajduje się w gorszych warunkach, aniżeli Niemcy i Węgry nawet, ale w lepszych aniżeli rozległa Moskwa. Urządzić granicę celną dla Polski od wschodu, a znieść ją od zachodu, to znaczy zrujnować jéj przemysł, co stało się w Poznańskiem i Galicji; przeciwnie, odgrodzony od współzawodnictwa zachodniego, a mając otwartą drogę na wschód, przemysł polski olbrzymio podnieść się musi, co się stało w Królestwie Polskiem ze zniesieniem wschodniéj granicy w roku 1850.“

Daléj autor artykułu sądzi, że handel w Polsce, którаby się składała z Mało- i Wielkopolski, Kujaw i Mazowsza tj. z Kongresówki, Poznańskiego i obwodu Krakowskiego, pomimo korzystnego położenia téj miejscowości, nigdy nie może nabrać większego znaczenia; dla handlu albowiem przewozowego z zachodu na wschód wszelka droga, chociażby i dłuższa, dogodniejszą będzie ta, na któréj wypadnie przebywać jednę granicę a nie dwie. Témbardziéj handel nie będzie mógł się rozwinąć, jeżeli Polska z jednéj i z drugiéj strony sąsiadować będzie z olbrzymiemi państwami, moskiewskiém i niemieckiém, z któremi wypadnie staczać, chociażby tylko bierną walkę.

Gazeta zapowiada dalszy artykuł w téj kwestji.

— W Petersburgu ogłoszono już cały ceremonjał przyjęcia cesarza Fryderyka Wilhelma. W Wierzbołowie straż honorową przy cesarzu niemieckim ma pełnić pułk grenadjerski pruski króla Fryderyka Wilhelma III. W Petersburgu straż honorową wyznaczono gwardji. Szpaler wojsk będzie się ciągnąć od dworca kolei warszawskiéj aż do pałacu zimowego tj. trzecią część mili.

Przegląd wojsk na uczczenie cesarza Fryderyka Wilhelma naznaczono na dzień 2 maja.

Znany z Warszawy Trepow, który był dotychczas oberpolicmajstrem w Petersburgu, został mianowany jenerał-gubernatorem tego miasta.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 25 kwietnia.

Wykłady. — Jutro w sobotę 26 kwietnia od godz. 12—1 w południe, w muzeum techniczno-przemysłowém, będzie miał 17-sty i ostatni publiczny wykład p. A. Kirkor: „Pogląd na dzieje literatury plemion słowiańskich: I. Ruś litewska. II. Rossja. III. Czechy i Morawa. IV. Łużyczanie. V. Serbowie.“

Jan hr. Fredro, autor komedji „Obce żywioły“ przybył do Krakowa i będzie obecnym na jutrzejszém pierwszém przedstawieniu swojéj komedji.

Wczorajszy numer dziennika *Czas* został skonfiskowany za ustęp w „Pamiętnikach Wodzickiego“ o Józefie II!

Wyszedł *Diabeł* nr. 92, zawiera dowcipny wiersz p. t. „Z pieśni ludowych.“

* **W sprawie skazanych na ścięcie.** — Przez wysoki trybunał wysadzony z łona rady miejskiéj do urządzenia plantacji, kilkadziesiąt zdrowych, w pełnéj sile i czerstwości drzew zostało skazanych na śmierć. Jakaż ich wina lub zbrodnia? Badaliśmy skrupulatnie przebieg żywota tych nieszczęśliwych i znaleźliśmy go nieposzlakowanym. Przez tyle lat dochowywały najuczciwiéj wiary małżeńskiéj tym ścieżkom, z któremi pożenił je przed laty ś. p. Straszewski z powszechném zadowoleniem mieszkańców, i nikomu nie wpadło nigdy na myśl uważać to małżeństwo za niestosowne, aż dopiero prześwietny wysadzony z łona rady miejskiéj komitet poczytał je za mezalians i mając zły zamiar uwiedzenia ścieżek na złe drogi, uznał za konieczne usunięcie wiernych jéj towarzyszy i wydał wyrok śmierci. Zkąd ci panowie padli na myśl, że ścieżki plantacji są za wązkie, trudno zrozumieć; bo pomiędzy tysiącznemi zarzutami jakie robiono plantacjom, nikt nigdy tego zarzutu pewnie nie podniósł. Miasto chciało upiększenia plantacyj, a komitet szerokie ścieżki uważał jako główną ich ozdobę, i w tym celu zamierza cieniste kasztany wyciąć. A toć, żeby każdy mieszkaniec Krakowa utył po trzy, nawet po cztery kroć; jeszczeby na tych ścieżkach rozwielmożnione ich osoby bez obawy karamboli wymijać się mogły. Dla najniepotrzebniejszéj więc potrzeby pozbawiać planty cienia, to już chyba albo chęć dokuczenia, albo kaprys, któremu kosztem publicznym dogadzać nie należy. Posadzono wprawdzie kilkadziesiąt szczepków, wpakowano nawet kilka większych drzew i podparto je drągami, ale niewiadomo czy za parę lat z tego zaimprowizowanego przychowku nie będą same suche szkielety. Należałoby zaczekać z przyłożeniem siekiery do starych drzew, dopóki ta nowa generacja jako tako nie stanie na nogach. Musimy przyznać, że komitet gorliwie wziął się do roboty, ale gorliwość to jeszcze nie wszystko. Cobyśmy np. powiedzieli, gdyby p. Eminowicz na czele straży ogniowéj wyruszył jednego pięknego poranku i kazał zalewać sikawkami ognie na kominach? A coś podobnego właśnie robi komitet niszcząc drzewa i prowadząc bezpotrzebne ścieżki, tak iż ławki zostawił na pastwę promieni słonecznych. Chcąc coś udoskonalić, trzeba przedewszystkiem uwzględnić cel i naturę przedmiotu. Plantacje krakowskie stanowią rodzaj naturalnych arkad, pod których cieniem można było obejść całe miasto i użyć miłego spaceru. Rzeczą więc zarządu było niepsując tego przejścia ozdobić go ile możności otaczając ścieżki żywopłotami, ubierając trawniki klombami drzewek i kwiatów. Szczególniéj zaś należało zwrócić uwagę na te miejsca, gdzie publiczność chętniéj i liczniéj zatrzymywać się lubi, t. j. między ulicą Mikołajską i Florjańską, jakoteż między Wiślną i zamkiem. Obszerna miejscowość nadaje się całkiem do założenia tu rodzaju ogrodu czy parku, a piękne położenie prosić się zdaje o rękę umiejętnego ogrodnika. Tymczasem komitet jakby na przekór publicznemu upodobaniu, zwrócił szczególniejszą uwagę na miejsca najmniéj ponętne do spaceru i odpoczynku, i zaczął urządzanie plantacji od upięknienia części między jatkami rzeźniczemi i tandetą, postawił ławki w miejscu, z którego można podziwiać oprawców wracających ze zdobyczą na Grzegórzki, napawać się wonią wozów spieszących do fabryki pudrety, widokiem bydła prowadzonego na rzeź do rzezalni miejskiéj, lub tłumu żydów pędzących na koléj

Zaprawdę trudno było coś wstrętniejszego wymyśléć. Niechby sobie komitet urządził i ozdobił tę część plantacji; owszem, im więcéj porządku, tym lepiéj; ale zacząć od tego, gdy tyle innych pilniejszych jest robót — to zaiste chyba drwienie z publiczności i z siebie.—Jest to jakby przymus narzucony publiczności „tu musicie chodzić, tu siedzieć, tu się bawić, bo nam się tak podoba,“ i aby do tego miejsca sprowadzić jak najwięcéj publiczności, rozszerzają ścieżki i chcą ciąć bez litości drzewa zastępując je gołemi palikami, przy których postawiono młode szczepki. Tylko lasy wycina się w ten sposób, ale w miejscu, gdzie każde drzewko jest pożądaném, starannie strzedz je należy, bo jeżeli każda łysina jest nie miłą, to najgorsza będzie ta, jaką nam zrobić chcecie na plantacjach. „Włos z głowy nie spadnie bez dopuszczenia bożego“ powiada podobno Pismo święte. Rada miejska powinna w tym względzie zastąpić Opatrzność i niedozwolić, aby choć jeden kasztan upadł pod siekiera bez jéj dopuszczenia, za co ułaskawione i wybawione od śmierci drzewa odpłacą się hojnie ojcom miasta przyjemnym cieniem w skwarne lato.

Ofiarność publiczna. — Z rozesłanéj przez komitet centralny lwowski drugiéj listy składek, jakie wpłynęły od 15 maja do 15 października 1872 r. na szkoły ludowe, pokazuje się, iż w ciągu tego czasu 19 powiatów nie wzięło żadnego udziału w składkach za pośrednictwem osobnych delegatów. Powiaty te są: chrzanowski, cieszanowski, czortkowski, grybowski, horodenski, husiatycki, krakowski, mielecki, myślenicki, niski, nowo-targski, pilznieński, podhajecki, ropczycki, rzeszowski, sanocki, tarnobrzeski, trębowelski, zbarazki.

Podług wysokości ofiar, powiaty które wzięły udział w składkach idą w następującym porządku: drohobycki 1469 zła., stanisławowski 1347, przemyski 1235, tłumacki 837, lwowski 744, złoczowski 667, żywiecki 607, tarnowski 456, samborski 444, rudecki 436, buczacki 413, jaworowski 370, kałuski 330, stryjski 327, tarnopolski 278, doliński 276, nowo-sandecki 260, bobrecki 247, kołomyjski 237, rohatyński 235, brzeski 227, wielicki 198, łańcucki 191, jarosławski 191, sokalski 175, żydaczowski 168, rawski 167, kolbuszowski 167, skałacki 163, birecki 163, brodzki 149, grodecki 131, bocheński 125 kamionecki 118, bohorodczański 113, jasielski 113, mościski 95, wadowicki 95, zaleszczycki 94, liski 94, śniatyński 92, kosowski 91, nadworniański 85, krośniański 71, staromiejski 70, borszczowski 63, turczański 58, gorlicki 52, żółkiewski 46, bialski 44, brzozowski 43, przemyślański 36, limanowski 20, dąbrowski 19, brzeżański 15 zła.

Cyfry te naturalnie są o tyle względne, że nie obejmują składek przesyłanych wprost do komitetu centralnego we Lwowie, a które wynosiły 14,755 zła.

Dodać wreszcie należy, że Kraków ma osobny komitet do zbierania składek i dla tego to zapewne udział Galicji zachodniéj w spra-

wozdaniu lwowskiego komitetu jest nader mały.

Nagroda. — C. k. namiestnictwo udzieliło Karolowi Stetkoniczowi nagrodę pieniężną w kwocie 20 zła. za ocalenie dziecka z płomieni.

Taryfy adwokackie. — Dowiadujemy się że izby adwokackie w Stanisławowie i Tarnopolu ustanowiły dla swych członków adwokatów taryfy, według których pp. adwokaci należący do powyższych izb adwokackich obowiązani są pod zagrożeniem kar dyscyplinarnych za swe czynności w pomniejszych sprawach jurydycznych, jak np. w sprawach wekslowych i t. d. żądać od stron co najmniej takiego wynagrodzenia, jakie za odnośne czynności przyznaje taryfa; mniejszą kwotę aniżeli tę, która wyznacza taryfa, przyjąć nie wolno. Dowolność c. k. sądów w likwidowaniu kosztów i należytości adwokackich wpłynęła na zaprowadzenie takiej taryfy. Zdarza się bowiem bardzo często mianowicie w sprawach wekslowych, że sąd przyznaje adwokatowi za sporządzenie nakazu zapłaty i t. d. tylko kilkanaście centów! C. k. sądy w których obrębie istnieją powyżej wymienione izby adwokackie, przyjęły przychylnie przedłożone im taryfy. Lwowska izba adwokatów ma wkrótce zaprowadzić także we Lwowie podobną taryfę z tym tylko dodatkiem że przyzna pp. adwokatom pewne wynagrodzenie za konsultację jurydyczną w takich razach gdy strona przychodzi do rzecznika prawnego o radę, a nie powierza mu przeprowadzenia swego interesu.

Dwie nowe szkoły wydziałowe. — Rada szkolna kraj. postanowiła założyć w Rzeszowie dwie szkoły wydziałowe, jednę dla chłopców, drugą dla dziewcząt.

„Kurjer Stanisławowski“. — Pod tym tytułem ma zacząć wychodzić w Stanisławowie 3 razy na tydzień nowe pisemko, poświęcone wyłącznie niepolitycznym wiadomościom z kraju i z zagranicy.

Pożar. — W Czukałówce w pow. stanisławowskim zgorzało 8 b. m. wskutek nieostrożności 23 zagród włościańskich. Szkoda wynosi 15,600 zła.

Wypadki. — W Kobieżnicach w powiecie bialskim parobek Jakób Kryszka uderzył 7 b. m. swojego ojczyma Adama Kudło tak silnie kołem w głowę, że ojczym umarł w dwa dni potem. — W Czyszkach w pow. lwowskim powiesił się 6 b. m. włościanin Michał Lisowski który od 3 lat cierpiał na pomieszanie zmysłów. — W Kutach koło młyńskie w młynie skarbowym zgruchotało 10 b. m. na śmierć 13-letniego chłopaka Jakóba Manugiewicza. — W Dublanach w pow. lwowskim znaleziono 14 b. m. w stawie nieżywe dziecię. Aresztowano kobietę podejrzaną o popełnienie tej zbrodni.

Cholera.—W Wiedniu pojawiła się cholera między tamtejszą załogą wojskową.

Policja wiedeńska otrzymała z różnych krajów grube albumy portretów fotografowanych których przeznaczeniem jest wystawa wiedeńska. Portrety te nie będą jednak wystawione na widok publiczny, lecz mogą posłużyć do studjów nad rzezimieszkami znakomitszymi, których napływu można się spodziewać w Wiedniu podczas wystawy powszechnej.

Na powszechną wystawę wiedeńską zegarmistrz paryzki Gellis, wysyła własnego wyrobu wielki zegar stołowy, dwutygodniowy, w którym siłę wahadło czyli pendul poruszającą, szczególna tajemnica pokrywa. Mitologiczna bronzowa figura stanowiąca wierzchnią szafki zegarowej ozdobę trzyma w ręku wiszące na sprężynce jak włos cienkiej, dość ciężkie wahadło, niczem zgoła, ani z werkiem zegara, ani z żadnym wewnętrznym mechanizmem nie połączone, a jednak ruch swój wahadłowy najregularniéj odbywające. Na dowód, że wahadło nie łączy się z werkiem, można figurę z wahadłem zestawić z zegara na bok zupełnie, wówczas zegar iść przestaje, za postawieniem zaś figury na swojem miejscu, zegar i wahadło na nowo o własnej sile iść zaczyna.

Jedni ze znawców fachowych utrzymują, że tu działa elektryczność, inni że magnes i t. p. dotychczasowe jednak te przypuszczenia są błędne.

Konfiskata. — *Pokrok* i *Narodni Listy* zostały dziś w Pradze skonfiskowane z polecenia prokuratorji.

„Halkę“ Stanisława Moniuszki przedstawiono w Poznaniu na scenie polskiéj już po raz dziewiąty, we środę dnia 23 b. m.

Wyszło dzieło p. t.: „Warszawski rocznik literacki“ pod redakcją Stanisł. Czarnowskiego. Rok II. — Treścią tej nadzwyczaj ważnej publikacji jest: Część I. „Pogląd na literaturę polską w r. 1872“ obejmujący krótkie lecz sumienne ocenienie wszystkich dzieł jakie się pojawiły w ciągu r. 1872 we wszystkich gałęziach wiedzy. — Część II obejmuje dokładny obraz szkół, stowarzyszeń i instytucij naukowych we wszystkich częściach Polski; prócz tego kilkanaście życiorysów znakomitości współczesnych. Część III obejmuje spis abecadłowy wszystkich publikacyj księgarskich w r. 1872 i skorowidz tychże ułożony podług główniejszych działów wiedzy. Część IV wreszcie obejmuje obszerną monografję p. t.: „Rys historji księgarstwa w ogóle a u nas w szczególności“, „Kronikę księgarską“ i „Spis geograficzny wszystkich księgarni w Ziemiach Polskich i w główniejszych stolicach europejskich“.

Dziełko to nadzwyczaj ważne i ciekawe, sądzimy, iż nie powinno być obce nikomu kogo obchodzi choć cokolwiek działalność współczesna naszego narodu na polu nauki i pragnie się z nią obeznać.

Żegluga na Wiśle w Królestwie już się rozpoczęła. Obecny tabor żeglugi parowéj na Wiśle składać się będzie z 25 gabar, z 2 statków transportowych „Sandomierz“ i „Kraków“ i tyluż parowców pasażerskich „Płock“ i „Warszawa“.

Statystyka okrętów które zaginęły w ciągu dwóch pierwszych miesięcy b. roku:

W styczniu zaginęło statków żaglowych 221 w liczbie których 137 angielskich, 21 francuzkich, 6 greckich, 6 niemieckich, 5 duńskich, 5 holenderskich, 4 hiszpańskie, 4 włoskie, 2 austrjackie, 2 portugalskie, 2 amerykańskie, 1 szwedzki, 1 rosyjski i 1 turecki. Statków parowych zginęło w tymże miesiącu: 19 amerykańskich, 3 niemieckie i 2 francuskie. W lutym zginęło statków żaglowych 311, a mianowicie: 117 angielskich, 64 francuzkich, 15 amerykańskich, 13 włoskich, 12 holenderskich, 12 niemieckich, 12 norwegskich, 9 austrjackich, 5 hiszpańskich, 5 rosyjskich, 5 greckich, 5 duńskich, 1 szwedzki, 1 brazylijski, 1 portugalski i 4 nieznanej bandery; statków parowych 19, t. j.: 12 angielskich, 2 amerykańskie, 1 francuzki, 1 brazylijski, 1 chilijski, 1 hiszpański i 1 norwegski. Zawcześnie więc utyskiwał niegdyś chciwy wrażeń podróżnik, p. Niboyet, że czasy katastrof morskich już minęły. Wykaz ten mógłby go pocieszyć najzupełniej.

Wyspa Robinsona. — Któż z nas nie przypomina sobie owej zajmującej powieści o Robinsonie Cruzoe i któżby nie chciał poznać tej wyspy, na któréj angielski pisarz umieścił swego bohatera w pośród tylu wzruszających przygód? Otóż wyspa ta ma się stać jedną z głównych stacyj na wielkim Oceanie, do któréj zawijać będą wszyscy tych stron żeglarze.

Wyspa Robinsona Cruzoe była jedną z wysp zwanych Juan Fernandez, odległych na blisko 600 kilometrów od brzegów Chili na wprost od Valparaiso. Z tych wysp, w skutek trzęsienia ziemi lat temu 40, jedna znikła w głębokościach morza. Pozostała wyspa Juan Fernandez ma około 20 kilometr. obwodu. Ziemia wyspy nie jest wielkiej urodzajności; ma ona jednak klimat łagodny, wiele wody i malownicze widoki. Wiadomo zresztą, że historja przygód Robinsona jest historją rozbitka Aleksandra Selkirck, który zamieszkiwał tę wyspę przez cztery lata. Juan Fernandez należy do Chili. Do niedawna jeszcze mało się nią zajmowano. W ostatnich czasach dopiero rząd chilijski postanowił wyspę tę zużytkować i ustąpił ją niemieckim osadnikom. Ci wykarczowali, uprawili i obsiali grunta, chodują bydło i drób, sadzą warzywa i drzewa owocowe, tak że okręty wypływające na połów wielorybów zawijają do Juan Fernandez dla zaopatrzenia się w żywność i w wodę.

Wyspa ta jest zupełnie odosobnioną. Na odległość także 600 kilometrów na północ znajdują się wyspy św. Feliksa. Z nich to przypływały owe bandy dzikich ludzi, które tyle strachu nabawiały Robinsona.

Teatr.—W sobotę dnia 26 b. m. na dochód p. J. Rychtera, po raz pierwszy oryginalna komedja Jana hr. Fredry „Obce żywioły.“

HOTEL SASKI. *Przyjechali*: Stefan ks. Lubomirski wł. d. z Wiednia; Eugenjusz ks. Lubomirski wł. d, z Warszawy; Michał Naimski ob. z Spytkowic; Jan Aleksander hr, Fredro wł. d. ze Lwowa.

Wiadomości urzędowe.

— Cesarz udzielił listonoszowi w Bielsku Janowi Batschawi srebrny krzyż zasługi, uznając jego długoletnie, gorliwe i wierne spełnianie obowiązków.

— Cesarz polecił przenieść kapitana 1 kl. Henryka Knausa, z galicyjskiego bataljonu obrony krajowéj w Czortkowie nr. 69, napowrót do wojska stałego.

— Ministerswo hadlu zatwierdziło wybór p. Teodora Baranowskiego, właściciela dóbr i olejarni, na prezesa, a Juljusza Augusta Johna, właściciela browaru i dóbr, na wiceprezesa izby handlowo-przemysłowéj w Krakowie.

Ostatnie wiadomości.

Dziś w piątek hr. Gołuchowski i minister Zi miałkowski powracają z Wiednia do Lwowa. Hr. Gołuchowski ma się zatrzymać jeden dzień w Krakowie w sprawie reorganizacji tutejszego instytutu technicznego. Spodziewamy się więc, że kwesija przyszłego bytu techniki krakowskiéj, która tyle niepokoi nasze miasto, rozstrzygniętą zostanie w sposób dla naszego miasta i całego kraju przychylny.

Minister Ziemiałkowski bardzo krótko zabawi we Lwowie w celu uporządkowania spraw miejskich; na szczególne bowiem życzenie cesarza ma powrócić do Wiednia przed 1 maja dla wzięcia udziału w uroczystości otwarcia wystawy.

Wczoraj odbyła się rada ministerjalna pod przewodnictwem cesarza, na któréj był obecny hr. Gołuchowski.

Półurzędowa „Bohemia“ pisze: „Należy spodziewać się od dotychczasowych reprezentantów Galicji, iż będą się starali podkopać nowego ministra w opinji jego rodaków i zerwać jego związek z krajem, rząd jednak zdoła sparaliżować podobne usiłowania i spodziewa się stworzyć w Galicji liczne stronnictwo konstytucyjnego postępu, którego punktem środkowym będzie nowy minister.“

„Tagblat“ zaś pisze, iż wkrótce dokonane zostanie zupełne pojednanie dr. Zyblikiewicza z Ziemiałkowskim.

Rząd rossyjski z żelazną konsekwencją postępuje naprzód w dziele wywłaszczenia języka i narodowości polskiéj z wszelkich praw. Dotąd, jak wiadomo, sądownictwo było nietknięte. Obecnie senat Królestwa Polskiego otrzymał rozkaz zaprowadzenia języka rossyjskiego tak w wewnętrznych czynnościach jak i korespondencjach zewnętrznych.

W sferach dyplomatycznych w Wiedniu słychać, iż Mithad pasza ma być przywrócony na godność w. wezyra.

Kursa.— Wiedeń 25 kwietnia godz. 2 m. 30. 4% zjednocz. dług państwa banku 70.25. — Zjedn. oblig. państwa w srebrze 72.80.—Losy z 1860 r. 102.40. — Akcje banku 944.—.— Akcje kredytowe 320.75.—Londyn 109.—.— Srebro 107.90. — Dukat —.—. — Lombardy 191.50. — Losy z 1864 r. 142.75. — Akcje franko-austr. 137 50. — Napoleony 8.71½. Akcje kolei Karola Ludwika 226.25. — Akcje kolei lwow. czern. 152.—.—Akcje kolei półn. wschodniéj 142.—. — Akcje banku związkow. 188.—.—Oblig. indemn. gal. 78.50.—Akcje banku wied. dla obrotu 212.—.—Akcje anglobanku 287.75.—Akcje kolei rząd. 337.—. — Kolei siedmiogrodz. 170.—. — Kolei Rudolfa 167.—.—Tramway 374.—.—Banku budowy 271.50. — Akcje kolei wschodniéj 123.—. — Akcje banku anglo-węg. 119.—.—Akcje kolei zjedn. 247.—.—Losy tureckie 72.50.—Losy premj. węg. 98.—.—Akcje kolei bogumińskiéj 170.50.—Akcje kolei ces. Elżbiety 243.50.— Akcje kolei półn. zachodn. 215.50. — Akcje franco-hungaria 98.50. — Ogólny bank austr. 359.—. — Akcje nowego wiedeńskiego tow. Tramway —.—.

Usposobienie giełdy: mdłe.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny:
Stanisław Gralichowski.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 25 kwietnia.	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie.. kupon ubiegły 228	77	50	79	—
4% Listy zastawne galicyjskie .... kupon ubiegły 126	71	50	73	—
5% Listy zastawne galicyjskie..... kupon ubiegły 158	78	50	80	25
4% Listy zastawne polskie serja I.. kupon ubiegły 135	94	—	95	50
4% Listy zastawne polskie serja II. kupon ubiegły 135	93	—	94	50
5% Listy zastawne polskie nowe . kupon ubiegły 169	92	75	94	50
4% Listy likwidacyjne polskie ..... kupon ubiegły..... 160	78	25	79	75
6% Listy zastawne banku hip. gal. kupon ubiegły 90	88	—	89	75
6% Listy zastawne banku włościań. kupon ubiegły 190	94	—	96	—
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:				
5½% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	—	—
6% Listy zast. 36-letnie banknot..	—	—	—	—
6% „ „ 18-letnie „	—	—	—	—
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj.	95	—	97	—
„ „ galic. Karola-Ludwika ..	224	50	227	50
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj ..	150	50	153	.0
„ banku dla han. i przem. 80 zła.	—	—	—	—
Losy krakowskie na 20 zła.	—	—	25	—
„ 5% (Donau-regulirung)........	96	50	99	50
„ premjowe węgierskie	97	50	100	50
„ 3% tureckie 400 franków	72	—	74	—
„ miasta Stanisławowa	—	—	25	50
Srebro nowe austrjackie	107	—	109	—
„ w kuponach	106	50	108	—
„ (obrączkowy rubel).........	167	—	172	—
Ruble papierowe rossyjskie........	146	75	148	—
Talary pruskie	162	—	164	—
Dukat obraczkowy.................	5	14	5	24
20-frankówka	8	66	8	79
Rumuńskie obligacje 100 tal.	44	50	46	50
WIEDEN, 24 kwietnia.				
Renta austrjacka 5%	70	30	70	50
„ „ w srebrze 5%	72	95	73	05
Losy:				
Z roku 1839 całe za 100 zła........	300	—	302	—
„ 1839 ⅕ „ 100 „	300		302	—
4% rząd. z r. 1854 za 250 „	96	50	97	—
5% „ „ 1860 całe „ 500 zła. ..	102	25	102	50
5% „ „ 1860 ⅕ „ 100 „ ..	120	—	121	—
Rządowe „ 1864 za 100 zła.	142	50	143	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Węgierskie poż. prem. na 100 zła....	99	—	98	50
Kredytowe 1860 r..... „ 40 zł. m. k.	181	—	181	50
Krakowskie .... „ 20 zła. ..	—	—	—	—
Ofen (Budy).......... „ 40 „	30	50	31	—
Rudolfa.............. „ 10 „	14	75	15	25
Salzburga............ „ 20 „	25	—	25	50
Obligacje:				
Indemnizacyjne galicyjskie........	78	—	78	50
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zła.	100	—	100	50
Akcje bankowe:				
Anglo-austrjackie ..... za 120 zła.	286	—	286	50
Boden-Credit austrjac. . „ 80 „	296	—	298	—
„ „ węgier. .. „ 80 „	106	—	107	—
Franco austrjackie .... „ 80 „	136	—	136	25
„ węgierskie .... „ 80 „	97	25	97	75
Galic. banku hipotecz. . „ 160 „	—	—	—	—
„ dla handlu i prz.. „ 80 „	—	—	—	—
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	—	—	—	—
Handelsbank wiedeński „ 200 „	291	40	292	50
Interventionsbank ..... „ 80 „	121	—	122	—
Länderbank Verein.... „ 140 „	177	50	178	5
Nationalbank	942	—	944	—
Unionbank .... za 200 zła.	246	—	246	50
Vereinsbank austrjackie „ 200 „	187	—	187	50
Verkehrsbank .... „ 80 „	211	—	212	—
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	275	—	276	—
Wechslerstuben Gesel.. „ 80 „	—	—	—	—
Wiener Bank Verein... „ 80 „	357	—	359	—
Akcje kolei:				
Arcyksiężnia Albrechta 200 zła.	—	—	—	—
Alföld Fiume .... 200 zła. sr. .	170	—	170	50
Dniestrzańska ...... 200 „ „ ..	98	—	100	—
Elisabeth .... 200 zł. m. k.	243	—	243	50
„ Linz Budw. 200 zła. sr. .	—	—	—	—
Eperies-Tarnow ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k..	2240	—	2250	
Gal. Karl Ludwig ... 210 zła. sr...	226	50	227	
Kaschau Oderberg... 200 zł. m. k..	170	50	171	50
Lemb. Czern. Jassy.. 200 „	153	—	154	—
Rudolfbahn .... 200 „ sr....	166	50	167	5
Siebenbürger I. ..... 200 „ ..	170	—	171	—
Staatsbahn (500 fr.).. 200 „ ..	335	—	335	50
„ II emisji.. 800 „ ..	—	—		—
Südbahn (Lombard.). 200 zł. m. k..	190	25	190	50
Theissbahn .... 200 „	237	—	238	—
Tramway wied. ..... 200 „	373	50	374	—
Węg. gal. I. Łupk... 200 „ sr....	—	—	—	—
„ Nordostbahn ... 200 „ ..	—	—	139	—
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „ ..	123	—	124	—

Akcje przemysłowe:	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Baugesells. allg. oest. 80	266	50	267	—
„ Wied. .... 100 zł. m. k..	306	—	307	—
Bauverein „ 100 „ „ „ „	101	—	101	50
Kałusza .... 200 „ „ „	—	—	—	—
Masz. wied. .... 200 „ „ „	—	—	—	—
„ lwow. .... 100 „ „ „	—	—	—	—
Parcelacyjne galic.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Wied. parcelacyjne... 100 „ „ „	—	—	—	—
Listy zastawne:				
Allg. oest. Bd. Kr. los... 5% zła. sr...	100	25	100	50
„ „ 33 lat los ... 5% w. a. ...	87	90	88	10
„ „ gm. 40 ..... „ „	85	—	86	—
Galic. Banku Hyp..... 6% w. a....	88	25	88	75
„ Banku Włośc. .. 8% „ „...	95	-	95	50
Nationalbank........ 5% m. k....	—	—	—	—
„ „ .... 5% w. a. ...	89	70	89	90
Węg. tow. kred....... 5½% „	—	—	—	—
Obligi pierwszeństwa:				
Arcyks. Albrechta .... 100 w. a. ...	89	75	90	25
Alföld Fiume........ 5% zła. sr...	89	80	90	—
Dniestrzańskie....... 5% „ „..	66	50	67	50
Ferd. Nordbahn...... 5% m. k. ...	89	50	90	—
„ „ „ ...... 5% zła. ...	87	—	—	—
„ „ „ ...... 5% zła. sr...	103	50	104	—
Gal. Kar. Lud. .... 5% „ „..	101	50	102	50
„ II. em. .... 5% „	97	50	98	—
„ 1871 III. .... 5% „	96	10	96	80
Kasz. Oderb. .... 5% „	92	30	92	50
Lwów.-Czern.-Jassy:				
„ I 1865 .... 5% sr. w. a..	77	75	78	—
„ II 1867 .... 5% „ „ „	—	—	87	—
„ III 1868 .... 5% „ „ „	76	75	77	25
„ IV 1872 .... 5% „ „ „	—	—	84	—
Mähr. Sch. Central.... 5% „ „ „	87	50	88	—
Siebenbürgen I. ..... 5% sr. w. a..	88	75	89	25
Südbahn (Lombardy). 3% „ „ „	109	—	109	50
Theissbahn.......... 5% „	—	—	—	—
Węg.-galic. Łupkow. . 5% „ „ „	82	75	83	25
„ Nordostbh... 300 5% „ „ „	82	30	82	60
„ Ostbahn .... 300 5% „ „ „	77	90	78	20

WARSZAWA, 23 kwietnia.	Rrs.	k.	Rsr.	k.
Listy zastawne serji 1. 4%	94	90	95	20
„ „ „ 2. 4%	93	90	94	20
kupon ubiegły............	1	34 4/9	—	—
„ nowe 5%	93	75	94	05
kupon ubiegły............	1	67—	—	—
„ likwidacyjne.... 4%	79	10	79	40
kupon ubiegły	1	57 7/9	—	—

Ces. król. uprzyw. galicyjski akcyjny

BANK HIPOTECZNY

wydaje we Lwowie

i przez filje

w Krakowie, Czerniowcach i Tarnopolu

od dnia 1go lutego 1873 r.

ASSYGNATY KASOWE

5 procentowe płatne za 8 dni po wypowiedzeniu
$5\frac{1}{2}$ procentowe płatne za 14 dni po wypowiedzeniu
6 procentowe płatne za 30 dni po wypowiedzeniu
$6\frac{1}{2}$ procentowe płatne za 60 dni po wypowiedzeniu
7 procentowe płatne za 90 dni po wypowiedzeniu.

Wszystkie Asygnaty Kasowe przed 1 lutego 1873 w obieg puszczone oprocentowane będą

od dnia 1go lutego 1873

o $\frac{1}{2}$ procent wyżéj z zachowaniem dotychczasowych terminów wypowiedzenia.

Lwów, 20 stycznia 1873. 3955(-?) **Dyrekcya.**

SOCIÉTÉ FRANCO-AUTRICHIENNE

pour les arts industriels

Vienne. I. Plankengasse 5, au premier.

Etoffes pour meubles, Soieries, Tapis d'Aubusson et de Smyrne, Vélotues et Moquettes.

Rideaux tulles brodes, Certonnes, Velours, Reps de laine

couleurs antiques.

Spécialité de broderies et applications artistiques, Tapisseries des Gobelins.

Cuirs de Cordoue, papiers imitation cuir, papiers peints,

Céramique pour panneaux et lambris,

Faiences pour salles de bains et carrelage.

Entrée libre des magasins.

Wybór w materyach **na meble, w kobiercach, haftach i fajansach**

Największa rzetelność kupiecka i artystyczny gust. 3755(38-78)

I. Plankengasse 5, na lém piętrze.

Envoi Franco d'échantillons en province.

Do pana **A. Friedmanna w Wiedniu.**

Pański przyrząd do dojenia krów jest istotnem ulepszeniem dawniejszych przyrządów do dojenia i ma jeszcze tę zaletę, że prędzéj i pewniéj doi. Przeto zaprowadzenie jego we wszystkich gospodarstwach nabiałowych dla wielkiéj użyteczności można najmocniéj zalecić.

Z poważaniem

J. C. Löbling, professor rolnictwa.

Krowy, cieszcie się!

Niedawno zrobiono w Ameryce ważny wynalazek w gospodarstwie i przez moje stosunki udało mi się dostać na

skład na c. k. austr. państwo

amerykański patentowany

przyrząd do dojenia krów.

Korzyści są nadzwyczajne:

1. Przy użyciu tego przyrządu zbyteczna jest wszelka pomoc ludzka; dziecko nawet może go z największą łatwością przyłożyć.

2. Dojnik jest dla krowy przyjemny, dla tego mléko wydoi się do ostatniéj kropli w 4 minutach, gdy tymczasem dojenie rękoma jest dla krowy nieprzyjemne, a nawet szkodliwe; nieraz krowa przy dojeniu bije nogami, albo nie puszcza mleka, co dowodzi, że krowa doznaje niemiłego uczucia.

3. Jeżeli krowa jest chora, albo wymię owrzodzieje, wtedy dojenie ręką powiększa tylko chorobę, a jeżeli się jej nie doi, to traci mléko.

Nader prędkie rozpowszechnienie tego przyrządu i niezliczone świadectwa gospodarzy wiejskich, używających tego przyrządu, są już dostateczną rękojmią skuteczności.

Przyrząd ten jest zrobiony z najlepszego srebra i kosztuje fl. 5, dawniéj fl. 6.50 z dokładnym opisem.

Jedynie na głównym składzie ma

A. Friedmann, Wiedeń, Praterstrasse, 26.

Przestroga. Ponieważ przyrząd ten wyrabiają także niepowołani przekupnie z nieszlachetnego kruszcu, który szkodzi krowie, dla tego P. T publiczność dla ich własnego dobra nadmienia się, że prawdziwie amerykańskie przyrządy wyrabiane z najlepszego srebra dostać można tylko na składzie w **Wiedniu, Praterstrasse, 26,** i mogę dla wielkiego odbytu zniżyć cenę dojnika z fl. 6.50 na fl. 5.

Exposition Universelle de Vienne.

TRANSFORMATION

de la **Gazette des Etrangers** de Vienne en Journal Quotidien.

A dater du 1er Mai, la **Gazette des Entrangers** qui jusqu'à présent paraissait deux fois par semaine, paraitra **tous les jours,** à l'exception du lundi, les ateliers d'imprimerie étant fermés à Vienne le dimanche.

En se transformant ainsi en organe quotidien, la **Gazette des Etrangers** adoptera un titre plus distinctif et plus conforme à sa nature. Le titre nouveau sera:

„Le Danube“ ancienne Gazette des Etrangers.

Nous n'avons pas besoin de faire ressortir les avantages du journal, — sa réputation est faite.

Le Danube s'est attaché une rédaction toute spéciale pour la rubrique **Exposition Universelle.** Cette rubrique à laquelle on donnera la plus grande étendue possible, sera rédigée avec un soin tout particulier.

Prix d'Abonnement:

Pour l'**Autriche-Hongrie:** un an fl. 25; six mois 14 fl. —
(4215 4-4). trois mois 7 fl. 50
frais de poste compris.

On peut s'abonner:

A tous les bureaux de poste de l'Autriche-Hongrie; à Lemberg, chez M. Gubrynowicz & Schmidt, libraires, à Cracovie, chez M. Dworski, débit de tabac, Rynek.

Nota. — Le meilleur mode d'abonnement est l'envoi d'un mandat de poste à l'**Administration** du journal: **Kolowratring Nr. 9.**

MAGISTRAT

król. głów. miasta Krakowa

podaje do powszechnéj wiadomości, że Wysokie c. k. Namiestnictwo we Lwowie udzieliło reskryptem z dnia 23 Marca 1873 r. l. 4402

P. Adamowi Nowickiemu

budowniczemu miejskiemu, konsens na wykonywanie czynności samoistnego budowniczego. W skutek tego P. Adam Nowicki trudnić się może wyrabianiem planów na budowle i zajmować się prowadzeniem robót budowlanych dla osób prywatnych oraz, wykonywać wszelką praktykę budowniczą. (4254 3-3).

Kraków dnia 8 Kwietnia 1873.

W zakładzie zdrojowo-kąpielowym

„IWONICZ“

rozpocznie się pora zdrojowa 20 Maja.

Zapobiegając przepełnieniu zakładu w czasie pełnego sezonu, podzielono porę zdrojową na trzy okresy:

I. od **20 Maja** do końca **Czerwca.**
II. od **1 Lipca** do **20 Sierpnia.**
III. od **20 Sierpnia** do końca **Września.**

Mniéj zamożni i biedni, chcący korzystać z tańszych mieszkań lub bezpłatnych kąpieli, udzielanych rocznie ubogim, raczą przybywać w czasie I i III okresu; w czasie od 1 Lipca do 20 Sierpnia ceny mieszkań podwyższone zostaną i bezpłatne kąpiele dawane być nie mogą.

Komunikacyę zakładu ze stacyami kolei żelaznéj w Tarnowie (dla przybywających ze zachodu) i w Zagórzu, (dla przybywających ze wschodu) ułatwiają codziennie c. k. wozy pocztowe.

Zamówienia na mieszkania i wody jodowe Iwonickie przyjmuje (2-3).

Zarząd zakładu zdrojowego w Iwoniczu.

KRAKOWIANIN

w Wiedniu obecny i obznajomiony, podejmuje się wystarać o tańsze mieszkania w domach prywatnych dla osób przybywających na wystawę do Wiednia, za porozumieniem listownie, franco, pod adresem wyraźnie p. Lah in Wien, Fünfhaus, Sperrgasse Nr. 12. 2 Stock, 15 — bei Herrn Baier. (4263 3-3).

CERATY

w wszelkich szerokościach

na

stoły, fortepiana, komody etc.

(imitujące fladry, biały marmur i inne desenie)

na meble

z połyskiem i bez połysku.

CERATY

do wykładania podłogi

imitujące

posadzkę lub dywan.

PRZEŚCIERADŁA CERATOWE.

ZNACZNY WYBÓR

CERAT

poleca handel

Maxymiliana Caro

w Krakowie przy ul. Kanonnéj, N. 125.

Oprócz tego poleca:

Portland-Cement,

GIPS,

ASFALT,

Tektury ogniotrwałe

do pokrycia dachu

Smołowiec węglany,

Smarowidło belgijskie,

wodne szkło,

Pasta kauczukowa

do zaprawiania podłogi,

Farby

w różnych kolorach tarte w pokoście.

Ceraty na podłogi są teraz bardzo rozpowszechnione tak w salonach jak i w zwyczajnych pokojach lub sklepach i biurach, mają bowiem tę korzyść, iż w godzinie jednéj cała podłoga pokrytą być może, a czyszczenie mokrą ścierką uskutecznia się, przy zmianie mieszkania i cerata przeniesioną być może na drugie.

Moje ceraty odznaczają się miękkością i trwałością. — Przesyłam na żądanie okazy i ceny. 4076(-25)

Przy łaskawych obstalunkach, proszę podać szerokość i długość pokoju. — Przesyłki uskutecznia się za zaliczką pocztową.

BUKEYE

Adr. **Platt i Spółki**

w Nowym-Yorku.

Najlepsza kosiarka w świecie! Skombinowana jest niezrównaną! W Austrji, Węgrzech używają przeszło 300 tych kosiarek z zadowoleniem! Świadectw, pochwał, orzeczeń znawców i poleceń mnóstwo!

Ceny:

Kosiarka (nowy wzór	**350 złr.**
Żniwiarka z samograbem i odkładaczem	**500 „**
Skombinowana kosiarka i żniwiarka	**600 „**

Do każdéj maszyny darmo części rezerwowe i dwa noże.

Główne ajencye:

Józef Oesterreicher, Wiedeń, Akademiestr. 3.

Na **Galicyę** przyjmują zamówienia:

PP. Krasicki, Krański i Spł. we Lwowie, Galicyjski Bank krajowy we Lwowie.

Przed naśladownictwem się ostrzega! Każda maszyna zaopatrzona jest naszą firmą: **Adrianee Platt & Comp. Poughkeepsie N. Y.** (4202 13-24).

W drukarni "Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.